

geleden is Moedertje overleden (26), d.w.z. in 1955. Op blz. 44 staat evenwel dat zij al zes jaar dood is (Jeanne beweert dit). Op blz. 76 is het zelfs acht jaar geleden, dat Moedertje overleden is. Een vergissing van Claus, lijkt mij.

5 Zie Klein (2002) en Klein (2004).

LITERATUUR

Claus, H. (1967) *Omtrent Deedee*. Achtste druk. Amsterdam: De Bezige Bij; Antwerpen: Contact N.V.

Janssens, M. (1994) 'De Holle Man. Ontmythologisering in *Omtrent Deedee*.' In: M. Janssens (1994) *Met groter L. Van Couperus tot Claus*. Tweede druk. Davidsfonds/Clauwaert, 303-324

Klein, M. (2002) 'Oidipous tussen Brugge en Gent. Bij de vijftigste verjaardag van Claus' *De Hondsdagen*, in: *Spiegel der Letteren* 44/3, 204-229

Klein, M. (2004) 'Twee in één: een doodgewaande fascist en een leraar Engels-Duits. Over *De verwondering* (1962) van Hugo Claus', in: *Tijdschrift voor Nederlandse taal- en letterkunde*, 120/1, 2-30

Trimbos, C.J.B.J. (1961) 'Gehuwd en ongehuwd', een viertal radiocauserieën uitgesproken door C.J.B.J. Trimbos op 16, 23 en 30 mei en 6 juni 1961 voor de KRO, uitgegeven door het COC, Amsterdam 1961.

Vanheste, B. (1994) 'Omtrent Deedee: Claus kleedt de Plaatsbekleders uit', in: *Het teken van de ram. Jaarboek voor de Claus-studie* 1. 187-209

Weverbergh (1965) 'De petroleumlamp en de mot: ik ontleed Omtrent Deedee', in: *Bokboek*. Amsterdam: De Bezige Bij. 43-89

Willinger, D. (ed.) (2007) *The Sacrament and Other Plays of Forbidden Love by Hugo Claus*. Translated by David Willinger, Luc Deneulin and Luk Truys. Cranbury: Susquehanna University Press

Zijn schoolboeken Nederlands aantoonbaar simpeler geworden?

Over leesgemak van lesmethodes Nederlands

Jentine Land toont in haar proefschrift *Zwakke lezers, sterke teksten? Effecten van tekst- en lezerskenmerken op tekstbegrip en tekstwaardering van vmbo-leerlingen* (Delft: Eburon, 2009) aan, dat teksten in schoolboeken de laatste jaren enorm versimpeld zijn. Teksten moesten in Jip en Janneke-taal, anders zouden leerlingen het niet meer begrijpen. We vroegen ons af of teksten in lesmethodes Nederlands ook het slachtoffer zijn geworden van deze vernieuwingsdrang.

Voor al lesmethodes op het vmbo hadden te lijden onder deze vereenvoudigingsdrift, want op het vmbo zaten de leerlingen die de meeste moeite met lezen hadden. Men schreef teksten met heel korte zinnetjes en zonder structuursignalen als *omdat*, *doordat* of *immers*. Op het eerste gezicht lijken die tekstjes supereenvoudig, maar het tegendeel is echter waar. Neem de volgende tekst:

Steden worden belangrijker

In het begin waren heren nog de baas in de steden. Stedelingen moesten allerlei werk doen. Kooplieden en ambachtslieden vonden dat lastig. Ze vroegen aan hun heer stadsrechten. Een stad met stadsrechten mocht zichzelf besturen.

Een volwassene met enige opleiding begrijpt best waar deze tekst over gaat, maar een leerling op het vmbo heeft er grote moeite mee. Er zitten allerlei verbanden tussen de zinnen die impliciet blijven, de volwassene ziet die verbanden wel, een leerling niet. Door de signaalwoorden weg te laten is deze tekst veel moeilijker geworden.

Elf lesboeken Nederlands

In hoeverre zijn de methodes Nederlands ook het mikpunt geworden van de versimpeling? We hebben elf methodes betrokken bij dit onderzoekje, de eerste uit 1977 en de recentste uit 2007, een tijdsperiode van dertig jaar. We hebben ervoor gekozen om van mavo/vmbo-t-methodes de eerste paragraaf leesvaardigheid van het brugklasboek te meten; de eerste wat langere zakelijke tekst die je als leerling op de middelbare school tegenkomt in je boek Nederlands.

Deze lesboeken hebben we bekeken: *Je weet niet wat je weet* (Culemborg: Educaboek, 1977), *Gewoon Nederlands* (Den Haag: Nijgh & Van Ditmar, 1986), *FN Formule* (Groningen: Wolters, 1989), *Op niveau* (Zutphen: Thieme, 1990), *Nieuw*

Nederlands (Groningen: Wolters, 1990), *Goed Nederlands* (z.p.: Jacob Dijkstra, 1992), *Functioneel Nederlands* (Groningen: Wolters, 1992), *Instrumentaal* (Lelystad: IVIO, 1994), *Taallijnen* (Den Bosch: Malmberg, 1997), *Nieuw Nederlands* (Groningen/Houten: Wolters Noordhoff, 2006), *Taallijnen* (Den Bosch: Malmberg, 2007).

Om het leesgemak te meten hebben we de Flesch-Doumaschaal ter hand genomen. Met deze leesgemakschaal kun je door middel van het aantal lettergrepen en woorden uitrekenen hoe eenvoudig een tekst is. Korte zinnen met korte woorden scoren hoog op leesgemak. Een voorbeeld van deze schaal is te vinden op www.paragraaf.nl/pages/testuwttekst.html. Deze schaal is helemaal niet zaligmakend, maar we hoopten er toch onze hypothese 'teksten in boeken voor het schoolvak Nederlands zijn steeds gemakkelijker geworden' mee aan te tonen. Dat bleek echter niet het geval.

- Je weet niet wat je weet (1977): normaal
- *Gewoon Nederlands* (1986): vrij gemakkelijk
- *FN Formule* (1989): normaal
- *Op niveau* (1990): vrij gemakkelijk
- *Nieuw Nederlands* (1990): vrij gemakkelijk
- *Goed Nederlands* (1992): gemakkelijk
- *Functioneel Nederlands* (1992): normaal
- *Instrumentaal* (1994): normaal
- *Taallijnen* (1997): zeer gemakkelijk
- *Nieuw Nederlands* (2006): vrij gemakkelijk
- *Taallijnen* (2007): vrij moeilijk

In tegenstelling tot wat we vooraf dachten gaat het niet van 'moeilijk' in 1977 tot 'gemakkelijk' in 2007. Sterker nog: de lijn eindigt zelfs met 'vrij moeilijk'! Als je de teksten bekijkt, dan krijg je sterk de indruk dat de oudere teksten toch echt moeilijker zijn dan de recente. Met de berekeningen met de Flesch-Doumaschaal kun je dit daarentegen niet aantonen.

Misschien dat het aan het aantal woorden ligt, korte teksten zien er eenvoudiger uit dan lange. De oudste tekst beslaat 2,5 schoolboekpagina, de recentste ongeveer een derde.

- *Je weet niet wat je weet* (1977): 667 woorden
- *Gewoon Nederlands* (1986): 680 woorden
- *FN Formule* (1989): 429 woorden
- *Op niveau* (1990): 613 woorden
- *Nieuw Nederlands* (1990): 374 woorden

- *Goed Nederlands* (1992): 460 woorden
- *Functioneel Nederlands* (1992): 731 woorden
- *Instrumentaal* (1994): 226 woorden
- *Taallijnen* (1997): 240 woorden
- *Nieuw Nederlands* (2006): 501 woorden
- *Taallijnen* (2007): 134 woorden

De schoolboeken van voor 1993 bieden langere teksten aan, met uitzondering van *Nieuw Nederlands* uit 1990 (374 woorden). Na 1993 zijn de teksten een heel stuk korter, met uitzondering van *Nieuw Nederlands* uit 2006 (501 woorden). Ja ja, het is wat met *Nieuw Nederlands*. Het lijkt er een beetje op dat we een tendens te pakken hebben, doch deze is zo minimaal dat je eigenlijk niet van een tendens kunt spreken.

[DOCENTEN EXTRA MUROS]

Nederlands studeren in Córdoba, Argentinië

De stad Córdoba, gesticht in 1573 en vernoemd naar het Spaanse Córdoba, wordt nog steeds "la docta", de geleerde, genoemd. Het is de studentenstad in Argentinië. De Nationale Universiteit van Córdoba (Universidad Nacional de Córdoba, UNC) is de eerste universiteit in Zuid-Amerika, gesticht in 1613 door de jezuïeten, maar sinds de negentiende eeuw niet meer met de katholieke kerk verbonden. Het onderwijs is kosteloos, zoals op alle nationale universiteiten, en met meer dan 100.000 studenten is de UNC nog steeds een van de grootste universiteiten van Argentinië.

De stad is ook een industrieel centrum, en bekend om de vele historische gebouwen uit het koloniale tijdperk. Vooral de kerken en de oude gebouwen van de universiteit, in het centrum van de stad, zijn de meest bezochte bezienswaardigheden. Het "Jezuïetenkwartier" staat ook op de Werelderfgoedlijst van UNESCO. Het rectoraat is daar gevestigd en de talenfaculteit bevindt zich in een nieuw gebouw, aan de overkant.

Elk jaar komen studenten uit Argentinië en het buitenland in Córdoba aan de vijf universiteiten en aan de vele hogescholen in de stad studeren. Veel jongeren worden aangetrokken door de talenfaculteit van de UNC, waar men als hoofdvak Engels, Duits, Spaans, Italiaans, Portugees en Frans kan studeren. Als keuzevak worden ook nog Japans, Chinees, Hebreeuws, Russisch, Pools, Quichua aangeboden, en sinds enkele jaren ook Nederlands!

In 2004 heb ik voorgesteld, om het vak Nederlands aan de universiteit te doceren. Tot die tijd bestond er geen officiële

Besluit

Het schoolvak Nederlands lijkt zich te onttrekken aan de bevindingen van Jentine Land, maar daar willen we meteen een aantal bedenkingen bij plaatsen. Ten eerste is alleen het domein leesvaardigheid geanalyseerd. Teksten uit de paragrafen fictie, schrijfvaardigheid, grammatica en dergelijke hebben we links laten liggen. Op de tweede plaats hebben we maar een heel beperkt aantal teksten onderzocht: per methode slechts één. Het zou goed zijn om de overige leesvaardigheidsteksten na te gaan, zodat een stevigere conclusie mogelijk is.

Bas Jongenelen
Evy van Raak

cursus Nederlands in Argentinië, behalve de lessen Nederlands in Buenos Aires, die destijds in de Belgisch-Luxemburgse Kamer van Koophandel werden gegeven, en tegenwoordig door de Argentijns-Nederlandse Kamer van Koophandel worden aangeboden. Maar in Córdoba was er nog geen mogelijkheid een cursus Nederlands te volgen. Ik gaf toen alleen privé lessen Nederlands, waarmee ik eigenlijk toevallig begonnen was, toen een vriend op reis naar België wilde. Maar al gauw ontving ik steeds meer studenten bij mij thuis, en toen ik op de faculteit vroeg of het mogelijk was om daar een cursus Nederlands te geven, was het antwoord direct ja. Op voorwaarde dat ik voldoende studenten zou hebben. Het minimum-aantal studenten dat ik moest hebben om van start te gaan, bedroeg 11, een te hoog aantal, dacht ik, maar de eerste dag zaten 11 studenten in het lokaal en we mochten beginnen.

Nederlands is een keuzevak voor studenten van de talenfaculteit, maar staat ook open voor volwassenen en jongeren vanaf 16 jaar. De cursus bestaat uit drie niveaus, A1, A2 en B1 van het Europees Referentiekader. De lessen beginnen in maart en eindigen in november, de cursus Nederlands eindigt officieel op 5 december. De studenten hebben twee keer per week lessen van 90 minuten.

De meeste studenten hebben geen voorkennis van de Nederlandse taal of cultuur, behalve de studenten die aan een uitwisselingsprogramma hebben deelgenomen (Rotary, AFS, YFU) of diegenen die een Nederlandse of Belgische partner hebben.

Misschien is er ook sprake van een soort prinses Máxima-effect; ik heb iets meer studenten dan vroeger en Nederland

wordt vaker gekozen als bestemmingsland in uitwisselingsprogramma's. Er zijn ook enkele afstammelingen van Nederlandse en Vlaamse immigranten die de taal van hun voorouders willen leren. Daarom wordt ook een groot deel van de cursus besteed aan de Nederlandse en Vlaamse cultuur en maatschappij, ook al was in de oorspronkelijke opzet taalverwerving het uitsluitende doel van de cursus.

Naast de lessen organiseren we ook regelmatig activiteiten, waarbij de studenten een ander soort contact maken met de taal. Van deze activiteiten zijn de borrels zonder meer het populairst. In de cursussen van de talenfaculteit geldt een verplichte aanwezigheid, maar desondanks zijn de studenten, voormalige studenten en hun Argentijnse en buitenlandse vrienden soms vaker aanwezig bij de borrels dan in het klaslokaal. Ten minste één keer per maand gaan we na de les samen iets drinken; de bedoeling is dat de cursisten van de verschillende niveaus ervaringen uitwisselen, maar ook nederlandstaligen ontmoeten. Bij de borrels zijn vaak Nederlanders en Vlamingen aanwezig die de studenten op de universiteit, via couchsurfing en dergelijke netwerken ontmoeten. De studenten krijgen zo de mogelijkheid om het geleerde te oefenen en de minder geloofwaardige informatie te bevestigen: "Is het echt waar dat de verjaardagskalender meestal op de WC hangt?", enz.

Op bepaalde dagen wordt er iets speciaals gedaan: op 30 april moet iedereen oranje kleren dragen, en komen meestal meer Nederlanders mee, en minder Vlamingen. Met Sinterklaas moet men een cadeau meebrengen; de cadeautjes worden dan onder de aanwezigen verlost.